

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 12.2

Description

Waâ€™dajechuun waan gaariin waadaa galuudha. Waâ€™iidimmoo zaachadha.

2-Wanta waâ€™da fi waâ€™iidatti amanuun of keessatti qabatu keessaa tokko: Jannataa fi ibiddatti amanuudha. Innis, isaan lamaan akka jiran, uumamtoota taâ€™uu, amma jiraachu isaanii fi kan hin bannee taâ€™uutti amanuudha. Keeyyattonni Qurâ€™aanaa fi Sunnah haala fi amaloota Jannataa fi ibidda dubbachu keessatti wal duraa duuban dhufanii jiru. Haaluma kanaan, aalimman Islaamaa kana irratti wali galanii jiru. Wali galtee kana beektonni baayâ€™een ni dubbatu. Isaan keessaa mee muraasa haa kaasnu:

Abu Haniifah An-Nuâ€™aan ni jedha: Jannataa fi ibiddi uumamtoota harâ€™a jiraniidha. Gonkumaa hin badan, Al-Huurul Iin (dubartoonni Jannataa ijaan adaadi taâ€™an) gonkumaa hin duâ€™an. Adabbii fi mindaan Rabbii oltaâ€™aa gonkumaa hin badan.â€ (Al-Fiqhul Akbar-fuula 6)

Abu Hasan Al-Ashâ€™aariyy ni jedha: Jannataa fi ibiddi haqa. Qiyaamaan ni dhufti, ishii keessa shakkiin hin jiru. Rabbiin namoota qabrii keessa jiran ni kaasa.â€ (Al-Ibaanah fuula 21)

Ibn Abi Haatim Ar-Raazi ni jedha: â€œJannani haqa, ibiddis haqa. Isaan lamaan uumamtoota, gonkumaa hin badan. Jannani mindaa warra Rabbiitti amananii fi Isa sodaataniiti. Ibiddi immoo adabbii warra Isa faallessaniiti, nama Inni rahmata godheef malee.â€ (Aslu As-Sunnati wa Iâ€™itqaadu diini-fuula 21)

Ibn Abi Zayd Al-Qayruwaanii ni jedha: Rabbiin subhaanahu Jannata uumee warra Isatti amananii fi sodaataniif ganda yeroo hundaa keessa jiraatan godhe. Ishii keessatti gara Fuula Isaa Kabajamaatti ilaalu isaan kabajeâ€! Ibidda uumee namoota Isatti kafaran, aayata, kitaabbanii fi Ergamtoota Isaa keessatti jallataniif ganda yeroo hunda keessa turan godhe. Isa ilaalu irraa kan haguuggaman isaan taasise.â€ (Muqaddimatu Risaalatu ibn Abi Zayd Al-Qayruwaanii-fuula 7)

Ibn Taymiyyaa ni jedha: â€œJannata keessatti nyaachu fi dhuguun Kitaaba Rabbiitiin, Sunnah Rasuulaa fi wali galtee Muslimootaatin kan mirkanaaâ€™edha. Amanti Islaamaa irraa dirqamaan kan beekkamuudha. Haaluma kanaan, Jannata keessatti sinbirroo fi gamoowwan akka jiran shakkii tokko malee mirkanaaâ€™anii jiru. Akkuma Nabiyyii (sallallahu aleih wassallam) irraa hadiisota sahiih taâ€™an keessatti ibsametti. Akkasumas, warri Jannataa hin fincaaâ€™an, sagaraa hin bahan, hin tufan. Namoota Rabbii fi Ergamaa Isaatti amanan irraa eenyullee kana hin faallessine. Kana keessatti kan faallessu namoota lama keessaa nama tokko: takkaa kaafira takkaa immoo munaafiqaa.â€ (Majmuuâ€™al Fataawaa 4/313)

3-Waâ€™da fi waâ€™iidatti amanuun, isa irraa Jannataa fi ibiddatti amanuun dirqama taâ€™uu erga mirkanaaâ€™e, wanti iimaana kana diigu bifaa fi fakkeenya baayâ€™ee qaba. Isaan keessaa: waâ€™da fi waâ€™iida mormu. Kana keessaa Jannataa fi ibidda mormuu. Akkuma falaasfonni jallattoonni jedhan: â€œWaadaa fi zaachan akka namoonni itti fayyadamaniiif fakkii yaadati.â€ Jechuu. Bifoota mormii fi itti

qoosu keessaa tokko wanta jallattooni Mutassawifa: â€œJannani ykn ibiddi hiika keesso qananii ruuhi ykn laalaa ishii ittiin barbaadamee qofaadha.â€ jechuun odeessaniidha. Bifa kufrii kanaa keessaa: waâ€™da fi waâ€™iidatti qoosuâ€! kanneen biroo.

Akkaataa waâ€™da fi waâ€™iida mormuu fi itti qoosun iimaana itti diigu

Fakkeenyota iimaana diigan kanniin keessaa: waâ€™da fi waâ€™iida mormuu fi itti qoosudha.

Akkaataan iimaana itti diigu karaa baayâ€™een. Isaan keessaa:

(A)-Keeyyattoota waâ€™daa fi waâ€™iiditti amanuun: isaan mirkaneessu, dhugoomsu, kabajuu of keessatti qabata. Mormiin kuni amanuu kana diiga. Fakkeenyaaaf, Jannataa fi ibidda mormuun, dhugoomsu qalbii diiga,akkuma dubbii arrabaa diigu. Keeyyattoota Jannataa fi ibidda dubbatanitti qoosun, kabaju fi ol-guddisuu kana diiga. Sababni isaas, hojii qalbii keeyyattoota waâ€™da fi waâ€™iid akka kabajanii fi ol guddisan nama taasisu diiga.

(B)-Keeyyattoota waâ€™da fi waâ€™iid mormuun ykn itti qoosun kuni Qurâ€™aana kabajamaa kijibsiisuudha. Rabbiin keeyyattoota isaa akka mirkaneessanii fi dhugoomsan waan dirqama godheef, tapha godhachuu irraa ni dhoowwe. Akkasumas, Rabbiin nama keeyyattoota Isaa waakkate (kaade), kufrii irratti murteesse jira. Adabbii nama salphisuu waadaa galeef. (Kutaa darbee keessa adabbii nama keeyyattoota Rabbii oltaâ€™aa kijibsiisee fi irraa of tuule ilaalle jirra. Duubatti deebiâ€™uun ilaalun ni dandaâ€™ama.)

(C)- Keeyyattoota waâ€™da fi waâ€™iida mormuu fi zaahira isaanii irraa jijjiруn ykn isaanitti qoosun nabiyyoota maqaa xureessu fi kabaja isaanii gadi xiqqeessu of keessatti qabata. Nabiyyooni namoota hunda caalaa dhugaa kan taâ€™aniidha. Haala ifa taâ€™een ergaa ummati geessanii jiru. Ragaa namoota irratti gadi dhaabanii jiru. Rabbiin oltaâ€™aan wayhii Isaatiin isaan waan adda baasee fi namoota hafan keessaa waan filateef, Isa biratti uumamtoota hunda kan caalaniidha. Beekumsaa fi hojni namoota hunda caalaa guutu kan taâ€™aniidha.

Kanaafu, nabiyyoota maqaa xurreessun kufrii fi Islaama irraa duubatti deebiâ€™uudha. Inumaa maqaa isaan xureessun madda gosoota kufrii fi jallinna baayâ€™eeti.

Kanarratti dabalatee, keeyyattoota waâ€™da fi waâ€™iida mormuu fi itti qoosun, shariâ€™aa dhabamsiisuu, ajajaa fi dhoowwaa haaqu, keeyyattoota shariâ€™aatti taphachuu fi shakkisiisuudha.

(D)-Mormiin ykn itti qoosun kuni ijmaâ€™a (wali galtee Muslimootaa) faallessu fi kijibsiisuudha. Akkuma irranatti jenne waâ€™da fi waâ€™iida mirkaneessu fi dhugoomsu irratti wali galanii jiru. Akkuma asi gaditti kaasnu, nama waâ€™da fi waâ€™iida mormee ykn itti quose akka kafaru irratti wali galanii jiru.

Ibn AbdulBarr ni jedha: â€œJannataa fi Ibidda mirkaneessun dirqama irratti wali galameedha. kuni jalqaba dhaamsaa keessatti tawhiida fi nabiyyii (sallallahu aleih wassallam) ragaa bahuu waliin wanta barreefamu irraayyi.â€

4-Amma nama waâ€™da fi waâ€™iida morme ykn isaanitti quose kafarsiisu ilaalchisee dubbii beektota hamma taâ€™e haa dhiyeessinu:

Muhammad bin Ismaaâ€™iil Rashiid ni jedha: â€œBeeki, namni Qiyaamaa ykn Jannata ykn ibidda ykn siraaxa ykn qorannoo ykn galmee hojiin gabroota keessatti barraaâ€™e morme (hin jiran jedhe), ni kafara.â€• (Tahziibu Alfaazil Kufri- fuula 53)

Ash-Sharbiini ni jedha: namni Jannata ykn ibidda ykn qorannoo ykn mindaa ykn adabbii mormee ni kafara. Yookiin isaan mirkaneessee garuu â€œewanti barbaadamee hiika isaaniiti mitiâ€•yoo jedhe ni kafara.â€• (Mugnaa Al-Muhtaaji 4/136)

Ibn Taymiyaan ni jedha: â€œ[Garee] Ismaaâ€™iliyyah fi Qaraamixah jedhamanii fi namoota tasawwufaa irraa dubbiin akkanaa dhagahamu dandaâ€™a: â€œAdabbiin waadaa galame kan kitaabban Rabbii ittiin dhufan, namoonni wanta irraa dhoowwaman akka dhiisaniif sodaachisuu qofaafi. Haqiqaa (dhugaa) hin qabuâ€•â€• Namoonni kunniin Ergamtoota Rabbiitti, Kitaabban Isaatii fi Guyyaa Aakhiraatti kanneen kafaranii fi ajaja, dhoowwaa, waâ€™ada fi waâ€™iida Isaa mormaniidha.â€• (Majmuuâ€™al Fataawaa 19/150)

Al-Bahuuti wanta Islaama irraa duubatti nama deebisu keessaa tokko waâ€™datti ykn waâ€™iiditti qoosu akka taâ€™e dubbate. (Ilaali Kashaaf Al-Qanaaâ€™i 6/170)

Namni â€œJannataa fi Jahannam hin jiranâ€• jedhee morme ni kafara

Madda:

[â€œNawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayahâ€•](#) fuula 233-241 Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

August 11, 2020

Author

admin